

Rapport

Klacht

Verzoekers klagen erover dat een ambtenaar van het regionale politiekorps Flevoland na een mogelijke vergiftiging van drie of vier honden (waaronder twee honden van verzoekers) op 22 januari 2007 in een park, waarna één van verzoekers' honden is overleden:

- de monsters die verzoekers en de eigenares van een andere hond hebben genomen niet in ontvangst heeft willen nemen;
- het sectierapport niet heeft besproken met (de behandelend) dierenartsen die sterke aanwijzingen hadden dat de honden waren vergiftigd;
- niet heeft opengestaan voor een alternatieve uitleg van het sectierapport, namelijk dat de longontsteking (vastgestelde doodsoorzaak) was veroorzaakt door het verslikken in braaksel dat de hond opgaf tijdens een krampaanval ten gevolge van vergiftiging.

Tevens klagen verzoekers erover dat de klachtencommissie, terwijl zij tijdens de hoorzitting op 12 december 2007 heeft gezegd dat zij geen rekening zou houden met het feit dat verzoekers op 29 september 2007 bij de fungerend hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Zwolle-Lelystad een klacht hadden neergelegd (over het beëindigen van het strafrechtelijk onderzoek), in haar advies aan de korpsbeheerder van 12 december 2007 heeft geadviseerd om zich voorlopig te onthouden van een oordeel omdat de fungerend hoofdofficier van justitie nog een oordeel over de bij hem ingediende klacht moest geven (artikel 9:8, lid 1f Awb).

Beoordeling

Algemeen

Verzoekster had op 22 januari 2007 met haar twee honden in een park in Almere gelopen. Een van de honden was de bosjes in gegaan en had daar iets gegeten. Ook de andere hond ging de struiken in en begon iets te eten. Verzoekster heeft haar honden daar toen weggehaald. Nadat zij de honden thuis had achtergelaten en boodschappen had gedaan, trof zij thuis twee zieke honden aan. De honden hadden epilepsieaanvallen, last van krampen en een verkleuring van de vacht. Zij bracht de honden direct naar de dierenarts, die met haar collega vermoedde dat het hier om vergiftigingsverschijnselen ging. Later bleek dat de hond van een buurbewoonster ook ziek was geworden om dezelfde reden.

Twee van de honden knapten vrij snel op, de andere is ter behandeling naar Amsterdam overgebracht. Daar is de hond van verzoekers op 25 januari 2007 overleden.

Ook bij de politie en de dierenbescherming bestond het vermoeden dat er sprake was van vergiftiging. Daarom is er een onderzoek gestart. De hondengeleider heeft deze zaak

opgepakt en contact opgenomen met de officier van justitie te Lelystad om te bepalen welke opsporingshandelingen er moesten worden verricht. In overleg met haar heeft er sectie op de hond plaatsgevonden en is een door een medewerker van de dierenambulance veiliggesteld monster onderzocht. De uitkomst van de sectie was dat verzoekers' hond aan een longontsteking was overleden. Noch in de hond, noch in het monster waren sporen van vergiftiging aangetroffen.

Op basis van die uitkomst heeft de officier van justitie besloten het opsporingsonderzoek te beëindigen. Verzoekers waren het met die beslissing niet eens. Volgens hen kan de longontsteking wel de doodsoorzaak zijn, maar is dat niet de aanleiding tot de dood geweest. Daarnaast klaagden zij over het opsporingsonderzoek, omdat politie en justitie daarin volgens hen steken hadden laten vallen. Er was geen onderzoek gedaan op de monsters die zij en de buurtbewoonster hadden veiliggesteld. Zij dienden daarom op 15 juli 2007 een klacht in bij de beheerder van het regionale politiekorps Flevoland. Diezelfde dag dienden zij ook een klacht in bij de fungerend hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Zwolle-Lelystad over het lang uitblijven van het verstrekken van een kopie van het sectierapport. Hierop kwam op 17 september 2007 een reactie van de fungerend hoofdofficier van justitie. Verzoekers' klacht was gegrond. Vervolgens dienden verzoekers op 29 september 2007 wederom een klacht in bij de fungerend hoofdofficier van justitie. Zij klaagden erover dat de officier van justitie te Lelystad het opsporingsonderzoek had beëindigd. De officier van justitie beantwoordde deze brief op 21 december 2007 met de mededeling dat zij niet op haar beslissing terug zou komen. De korpsbeheerder onthield zich op 16 januari 2008 voorlopig van een oordeel over de klacht die aan haar was voorgelegd, omdat die nog in behandeling zou zijn bij de officier van justitie. Daarop wendden verzoekers zich tot de Nationale ombudsman.

Met betrekking tot het arrondissementsparket Zwolle-Lelystad

I. Ten aanzien van het niet in ontvangst nemen van de monsters

Bevindingen

1. Verzoekster had op de plaats waar haar honden in de bosjes hadden gezeten een monster genomen van datgene wat haar honden zeer waarschijnlijk hadden gegeten. Deze plek in het park staat bekend als een hangplek voor drugsgebruikers. Verzoekers vermoeden dan ook dat de honden iets (vermoedelijk ontlasting) hebben binnengekregen waar drugs in hebben gezeten.

De eigenaresse van een andere hond die dezelfde verschijnselen had als de honden van verzoekers, had een monster genomen van het braaksel dat haar hond had opgegeven. Verzoekers klagen erover dat deze beide monsters niet in ontvangst zijn genomen door de politieambtenaar. Hierdoor is de mogelijkheid ontnomen om via die weg te achterhalen wat de oorzaak van de ziekteverschijnselen en het overlijden is geweest. De patholoog had

namelijk mondeling bij het sectierapport verklaard dat, om een juist beeld te krijgen van de binnengekregen middelen, het beter is om direct braaksel, de maaginhoud of een bloedmonster te onderzoeken, aldus verzoekers. Zij vinden het argument van de politie Flevoland dat er al een monster was genomen door een medewerker van de dierenambulance niet steekhoudend. Zij vragen zich af of deze wel op de juiste plek een monster heeft genomen, omdat zij verzoekster niet hebben laten aanwijzen wat de precieze locatie was. Er was slechts mondeling contact geweest. Uit het onderzoek van dit monster bleek het een niet giftige zwam te betreffen. Verzoekers zijn van mening dat onderzoek van hun monsters mogelijk meer had opgeleverd. Mocht daaruit zijn gebleken dat de hond aan het binnenkrijgen van drugs is overleden, dan zou de gemeente maatregelen in het park kunnen treffen met betrekking tot de aanwezigheid van drugsgebruikers, was de overtuiging van verzoekers.

2. Politieambtenaar R. verklaarde hierover op 7 april en 2 juli 2008 het volgende. Nadat hij had vernomen dat een van de mogelijk vergiftigde honden was overleden, had hij contact opgenomen met de officier van justitie. Hij had haar verteld dat er sectie op de hond zou kunnen worden verricht en dat er door de dierenambulance een monster was veiliggesteld dat kon worden onderzocht. Zij gaf opdracht voor beide onderzoeken. Zowel de hond als het monster had hij naar de patholoog van de Gezondheidsdienst voor Dieren in Deventer gebracht.

De politieambtenaar verklaarde dat hij het monster dat verzoekers hadden aangeboden niet in ontvangst had genomen. De overweging was dat er al een monster was veiliggesteld. Bovendien zou op de hond sectie worden verricht. Als er sprake was van vergiftiging, zou dat zeker moeten blijken uit de sectie en het onderzoek van het monster. Het leek hem toe dat als de hond iets had gegeten waar drugs in hebben gezeten, deze drugs in het bloed of in de lever terug te vinden zouden moeten zijn. Hij kon zich niet herinneren of hij de officier van justitie had verteld dat verzoekers hem een monster hadden aangeboden.

De eigenaresse van de andere hond had hem geen monster aangeboden, toen hij bij haar thuis was geweest om aangifte op te nemen.

Hij merkte op dat hij zelf 's nachts nog naar het park was gegaan om in de bosjes te zoeken, maar hij had geen vreemde dingen aangetroffen. Over het monster dat door de dierenbescherming was veiliggesteld, gaf hij aan dat hij gezien de werkwijze van zowel de dierenambulance als de inspectie dierenbescherming geen reden had te twifelen aan de betrouwbaarheid van het aangetroffen goed.

3. De officier van justitie verklaarde op 8 december 2008 onder meer het volgende met betrekking tot deze klacht. Naar aanleiding van het vermoeden van vergiftiging van honden, had de politie contact met haar opgenomen. Aangezien een van de honden was overleden, had zij, na overleg met de fungerend hoofdofficier van justitie, opdracht

gegeven op de hond sectie te laten verrichten, hetgeen vrij uitzonderlijk is. Zij wilde nagaan wat de doodsoorzaak was en of er sporen van vergiftiging waren. Zij meende dat er verder nog een monster was veiliggesteld van hetgeen de honden mogelijkwijs hadden gegeten. Hiernaar is eveneens onderzoek gedaan. Zij kon zich niet herinneren of de politieambtenaar haar had verteld dat verzoekers ook een monster hadden veiliggesteld. Ook kon zij zich niet herinneren of zij hiernaar bij de politieambtenaar had geïnformeerd.

4. De minister van Justitie gaf op 24 april 2009 zijn oordeel over de klacht. Hij schreef dat de politieambtenaar had besloten het monster niet in ontvangst te nemen, omdat de politie al beschikte over een monster in de vorm van een door het personeel van de dierenambulance veiliggestelde substantie. De minister acht de klacht ongegrond.

5. Verzoekers reageerden op hetgeen de politieambtenaar, de officier van justitie en de minister hadden opgemerkt over de klacht. Zij gaven aan dat zij twijfels hadden over de betrouwbaarheid van het monster dat de dierenbescherming had veiliggesteld. Zij vroegen zich af of zij wel op de juiste plek hadden gezocht en of zij wel het juiste materiaal hadden meegenomen. De dierenambulance had, volgens een krantenartikel, een geleiachtige substantie aangetroffen. Verzoekster had menselijke ontlasting weggenomen. Dit kwam wat geur en kleur betreft overeen met datgene wat zij de honden had zien eten. Verzoekers vermoedden dat er xtc in had gezeten.

Over de opmerking van de politieambtenaar dat hij zelf 's nachts nog is gaan kijken in het park, vroegen verzoekers zich af waarom hij niet van hun aanbod gebruik had gemaakt om samen te gaan kijken. Verzoekers merkten ook nog op dat de politieambtenaar hun had verteld dat hij voor het eerst betrokken was bij het verrichten van sectie op een hond. Zij vragen zich af waarom politie en justitie dan niet voor de zekerheid het door hen gevonden spul en het monster van de andere hondeneigenares hadden laten onderzoeken. Zeker omdat de betrokken dierenartsen in hun reactie op het sectierapport lieten weten dat het moeilijk is te zoeken in een kadaver naar vergif als je niet weet naar welk vergif je moet zoeken. Daarvoor had hun monster gebruikt kunnen worden. Dan wist de patholoog waarnaar hij moest zoeken. De politieambtenaar had in hun ogen onjuist en te laks met het bewijsmateriaal gehandeld.

6. Op 18 augustus 2009 heeft een medewerkster van Bureau Nationale ombudsman ten behoeve van het onderzoek telefonisch inlichtingen ingewonnen bij de patholoog van de Gezondheidsdienst voor Dieren te Deventer die de sectie op de hond had verricht. Hij vertelde dat hij de opdracht had gekregen te onderzoeken of de hond was overleden aan vergiftiging. Hij had de maaginhoud onderzocht. Op de inhoud van de maag was een uitgebreide screening uitgevoerd door de afdeling toxicologie; op een honderdtal giftige stoffen was gezocht. Dit zijn de meest voorkomende giftige stoffen. Uit het onderzoek was niet gebleken dat de hond was vergiftigd.

Op de vraag of het nodig is over een monster te beschikken om in het lichaam te kunnen zoeken naar het vergif dat is binnengekregen, antwoordde hij dat het met de moderne apparatuur van tegenwoordig minder relevant is dan in het verleden, omdat er makkelijker is te screenen.

Op de vraag of het bij het onderzoek had geholpen als hij ook de beschikking had gehad over braaksel dat was opgevangen door een van de hondeneigenaars, antwoordde hij dat braaksel prima te onderzoeken is, maar dat er ook wel stoffen in het lichaam worden aangetroffen die te onderzoeken zijn.

De patholoog gaf nog aan dat de periode tussen het binnenkrijgen van de stof die de hond ziek heeft gemaakt en het onderzoek niet te lang was om de oorzaak van het overlijden te kunnen achterhalen.

7. Vervolgens sprak de medewerkster van Bureau Nationale ombudsman met een medewerker van de afdeling toxicologie van de Gezondheidsdienst voor Dieren. Zij heeft hem gevraagd of een drug als xtc uit een toxicologisch onderzoek zou kunnen blijken. Deze vraag beantwoordde hij bevestigend, in principe zou dat te vinden moeten zijn, maar hij kon niet vertellen of op deze stof wordt gezocht bij de uitgebreide screening. Als het om cocaïne of heroïne was gegaan, waren deze stoffen zeker uit het onderzoek naar voren gekomen.

Hij lichtte toe wat het lichaam doet met drugs die worden genomen. Het lichaam zet de oorspronkelijke stof (de drug) om, om het vervoerbaar te maken zodat het lichaam de stof kan afvoeren. Vaak heeft het dan een andere structuur dan het in eerste instantie had. Het lichaam probeert namelijk zelf de stof te ontgiften. Dit betekent dat wat er van de giftige stof is binnengekomen veel minder in de ontlasting is terug te vinden. Daarnaast wordt datgene wat de hond heeft gegeten (wat vaak niet heel veel zal zijn) vermengd met wat er al in de maag aanwezig is (het voer). Het is zeer waarschijnlijk dat als de hond aan de drugs zou zijn overleden, de persoon die de drugs in eerste instantie tot zich had genomen, daar ernstig ziek van zou zijn geworden of aan zou zijn overleden. De dosis die de persoon tot zich had moeten nemen zou namelijk erg hoog moeten zijn geweest om nog genoeg actieve stoffen te kunnen uitscheiden om een hond te kunnen vergiften en hem hieraan te laten overlijden.

Op de vraag of het voor het onderzoek naar de giftige stoffen nuttig was geweest als zij de beschikking hadden gehad over het opgevangen braaksel, was zijn antwoord ja. Braaksel ontvangen zij het liefst, dit is de meest ideale matrix. Dit is wat het dier als laatste heeft gegeten. Vaak is het braaksel niet voorhanden, omdat het dier vrijwel direct nadat het iets verkeerd heeft gegeten al overgeeft. Dit wordt dan meestal niet opgevangen. Zeker als er sprake is van een lege maag is dat braaksel erg nuttig.

Zij onderzoeken op de afdeling toxicologie wat de patholoog hun aanlevert. De patholoog stelt organen veilig en zoekt daar de beste monstermaterialen uit om te laten onderzoeken. Dit is meestal de maag of de darmen. Als daar niets in te vinden is, wordt vaak een onderzoek van de lever verzocht. Het braaksel is het beste om te onderzoeken, de kans om iets te vinden wordt steeds kleiner als er in de maag of darmen niets wordt aangetroffen.

8. De toxicoloog van de Gezondheidsdienst voor Dieren sprak op 19 augustus 2009 met de medewerkster van Bureau Nationale ombudsman. Op de vraag of het monster van de dierenbescherming en het lichaam van de hond voldoende zijn om sporen van vergiftiging op te kunnen sporen, antwoordde de toxicoloog dat die vraag lastig was te beantwoorden. Als er in de maag nog heel weinig aanwezig is, zoals in dit geval (er was slechts "weinig bloederige inhoud" aangetroffen), zijn die stoffen minder makkelijk terug te vinden. Dan is extra materiaal zoals braaksel, welkom. Vaak stoppen mensen vergif in een stuk worst of vis. Als er in de maag nog voedsel zit, zoeken zij daarin naar bijvoorbeeld korreltjes vergif. Als er bijna niets meer in de maag zit, alleen vocht, dan hopen ze dat uit het vergif zoveel vocht is gelekt dat dit in het maagvocht is terug te vinden. Anders zit het wellicht in het bloed, maar daar wordt het al heel snel door het lichaam omgezet; het lichaam probeert te ontgiften. Als de hond flink ziek is geweest, zitten er in het lichaam bijna geen stoffen meer, alles is al uitgescheiden of ontgift; reststoffen zijn bijna niet te vinden.

Als er braaksel was aangeboden, was dit zeker onderzocht. Wellicht dat daar meer informatie uit was gekomen over de oorzaak van de verschijnselen van de honden. Het monster dat door verzoekers was aangeboden, had waarschijnlijk niet veel duidelijkheid kunnen geven, indien dit ontlasting was geweest, omdat de actieve stoffen daarin vrijwel nihil zijn. De toxicoloog achtte het daarom moeilijk voor te stellen dat drugs in ontlasting de dood van de hond tot gevolg zouden hebben gehad.

De toxicoloog vermeldde nog dat als een monster wordt aangeboden, dit altijd wordt onderzocht.

Beoordeling

9. Het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving houdt in dat overheidsinstanties bij de voorbereiding van hun handelingen de relevante informatie verwerven.

10. In dit geval beschikten politie en justitie over het lichaam van de overleden hond en over het door de dierenbescherming veiliggestelde monster. De minister was van oordeel dat dit voldoende moest zijn om een eventuele vergiftiging aan te kunnen tonen.

De Nationale ombudsman ziet geen reden om niet ook het door verzoekers aangeboden monster in ontvangst te nemen zodat dit eveneens onderzocht had kunnen worden. Nu is

de mogelijkheid tot onderzoek verloren gegaan.

Het was de eerste keer dat de politieambtenaar een sectie op een hond meemaakte en ook de officier van justitie heeft laten weten dat sectie op een hond een uitzonderlijk onderzoek is.

Het had, met het oog op het gemis aan ervaring met sectiegevallen, voor de hand gelegen dat de politieambtenaar bij de Gezondheidsdienst voor Dieren had geïnformeerd welk materiaal aangeleverd moest worden. Pas dan had een zorgvuldige afweging gemaakt kunnen worden wat er wel en niet aan onderzoek zou worden aangeboden.

De Nationale ombudsman acht het niet noodzakelijk dat de politieambtenaar daarna actief bij de eigenaren van de honden en de dierenartsen naar mogelijk bewijsmateriaal informeert, maar wel dat hij op het moment dat hem bewijsmateriaal wordt aangeboden, dit in ontvangst neemt. Door dit na te laten is er gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

11. Ten aanzien van het in ontvangst nemen van het braaksel dat de eigenaresse van een andere hond had veiliggesteld, onthoudt de Nationale ombudsman zich van een oordeel. Dit braaksel had van belang kunnen zijn voor de uitkomst van het onderzoek. De politieambtenaar ontkent dat hem dat monster is aangeboden, terwijl verzoekers stellen dat de bewuste dame de politie er wel van op de hoogte heeft gesteld. De Nationale ombudsman hecht aan de ene verklaring niet meer waarde dan aan de andere en spreekt zich daarom niet uit over deze klacht.

II. Ten aanzien van het bespreken van het sectierapport met de behandelend dierenartsen

Bevindingen

1. Verzoekers klagen er tevens over dat politie en justitie de conclusies uit het sectierapport niet hebben besproken met de dierenartsen uit Almere en Amsterdam die hun hond(en) hebben behandeld. Zo hebben zij de uitkomst van het onderzoek niet kunnen vergelijken met de waarnemingen van de dierenartsen van de hond en hun vermoedens van vergiftiging. Het sectierapport is volgens verzoekers door de politieambtenaar slechts gedeeltelijk besproken met een medewerkster van de administratie van de spoedkliniek in Amsterdam waar hun hond het laatst was behandeld, niet met de dierenartsen die hem eerder hadden behandeld. Deze dierenartsen kwamen op basis van hun waarnemingen en medische kennis tot een uitgebreidere conclusie van de doodsoorzaak, aldus verzoekers. Volgens de dierenartsen duidde het soort longontsteking waaraan hun hond was overleden op een verslikking als gevolg van een

epileptische aanval, welke weer het gevolg was van een vergiftiging. De longontsteking is dus een gevolg van de vergiftiging. Door met deze dierenartsen te spreken, was de oorzaak van de longontsteking terug te leiden tot de vergiftiging. Nu heeft de officier van justitie de verkeerde conclusie getrokken uit het sectierapport en het opsporingsonderzoek beëindigd.

2. De politieambtenaar die bij het onderzoek betrokken was gaf op 7 april 2008 in reactie op vragen van de Nationale ombudsman aan dat degene met wie hij het sectierapport had besproken een paraveterinair is. Zij is dus medisch onderlegd. In deze zaak had zij gefungeerd als contactpersoon tussen de kliniek en de politie. De paraveterinair, de dierenarts en de internist hebben in de kliniek op zijn verzoek de zaak bekeken in verband met de medische termen.

In een latere verklaring van 2 juli 2008 vertelde de politieambtenaar dat hij het sectierapport naar de kliniek had gefaxt, omdat hij verzoekers de juiste informatie, uitleg wilde verschaffen en hij de medische termen niet verkeerd wilde interpreteren. Zij concludeerden dat de doodsoorzaak een dubbele longontsteking was. Daarna had hij ook met de patholoog contact opgenomen. Die vertelde hem dat hij geen tekenen van vergiftiging had waargenomen. Hij vermoedde dat een toegediend medicijn de oorzaak was. Dit was echter niet terug te vinden in het onderzoek. De patholoog was tot de conclusie gekomen dat er geen sprake was van vergiftiging, aldus de politieambtenaar.

Hij had het sectierapport niet besproken met de dierenarts in Almere. Ook voordat het sectierapport er was, had hij niet met deze dierenarts gesproken. Hij zag daar geen reden toe. Het was hem bekend dat er vermoedens van vergiftiging waren, maar die hadden zichzelf ook. Met vermoedens alleen kon een zaak echter niet hard gemaakt worden.

3. De officier van justitie schreef op 8 december 2008 in reactie op vragen van de Nationale ombudsman dat de politieambtenaar haar de uitslag van het sectierapport had doorgegeven. Hieruit was gebleken dat de hond was overleden ten gevolge van een dubbele longontsteking. Er was niet gebleken van een vergiftiging. Zij had geen aanleiding gezien om contact op te nemen met de behandelend dierenartsen. Zij had evenmin reden om te twijfelen aan hetgeen de politieambtenaar haar had verteld.

4. De minister oordeelde als volgt over deze klacht. Nadat de politieambtenaar het sectierapport had ontvangen, had hij contact opgenomen met de patholoog die de sectie had verricht, teneinde het rapport te bespreken. Daarnaast had hij contact opgenomen met een medewerkster van de spoedkliniek in Amsterdam alwaar de hond van verzoekers voor verder behandeling was overgebracht en waar het dier uiteindelijk is overleden. Nu door meerdere deskundigen is geconcludeerd dat de betreffende hond als gevolg van een longontsteking is overleden, heeft de politie deze conclusie als vaststaand mogen aannemen. Er was dan ook geen aanleiding om de bevindingen van het sectierapport met de behandelend dierenartsen te bespreken.

5. Verzoekers gaven in hun reactie hierop van 12 mei 2009 aan dat zij van de spoedkliniek ook een reactie op het sectierapport hadden ontvangen, maar dat deze uitgebreider en met meer nuances was omkleed dan wat de politieambtenaar in zijn antwoorden verklaart.

6. Uit het sectierapport blijkt dat er contact met spoedkliniek is geweest, om vragen te stellen over het in het lichaam van de hond aangetroffen middel phenobarbital. Het bleek dat dit middel door de dierenarts was toegediend.

7. De toxicoloog legde op 19 augustus 2009 uit dat als zij een verzoek krijgen om sectie te verrichten, zij bij dat verzoek geïnformeerd worden naar wie de uitslag teruggekoppeld moet worden. In dit geval moest het sectierapport naar de opdrachtgever (het Openbaar Ministerie) worden opgestuurd en naar de politie. Dit hebben zij gedaan. Het is dan aan hen om de uitkomst van het onderzoek verder te verspreiden.

Beoordeling

8. Ook nu wordt getoetst aan het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving. Dit vereiste brengt met zich mee dat als een beslissing omtrent het voortzetten van het opsporingsonderzoek moet worden genomen, de officier van justitie zich verzekerd weet dat alle relevante informatie om die beslissing te kunnen nemen, voor handen is.

9. Verzoekers zijn van mening dat de vermoedens van vergiftiging niet terug zijn te vinden in het sectierapport. Daarom had dit rapport met de behandelend dierenartsen besproken moeten worden, zodat zij hun waarnemingen hadden kunnen geven. Verzoekers zijn van mening dat dan een andere beslissing omtrent het opsporingsonderzoek zou zijn genomen. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de politieambtenaar met het bespreken van het sectierapport met zowel de spoedkliniek, waar de hond is behandeld, als met de patholoog, voldoende informatie over het sectierapport heeft verkregen om de officier van justitie adequaat te kunnen informeren. Zowel bij de spoedkliniek als bij de patholoog was bekend dat vermoed werd dat de hond was overleden als gevolg van vergiftiging. Het bespreken van het sectierapport met de dierenartsen in Almere die de hond in eerste instantie hebben behandeld, die datzelfde vermoeden hadden, zou geen meerwaarde hebben gehad, nu het onderzoek van de patholoog en de toxicoloog dit vermoeden niet hebben kunnen bevestigen. De Nationale ombudsman is van oordeel dat niet is gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

III. Ten aanzien van het niet openstaan voor een alternatieve uitleg van het sectierapport

Bevindingen

1. Verzoekers klagen er voorts over dat politie en justitie niet open hebben gestaan voor een alternatieve uitleg van het sectierapport. In de organen waren geen stoffen aangetroffen die duiden op een gif. Geconcludeerd werd dat de hond was overleden aan een dubbele longontsteking. Deze was heftig en met verschillende bacteriën. Dit kan volgens de uitleg van het sectierapport door de dierenartsen uit Almere en Amsterdam alleen maar veroorzaakt zijn door verslikking in het braaksel als gevolg van verkramping, schreven verzoekers. Door het meegekomen maagzuur en gal worden de longen snel aangetast en is, door het niet rechtstreeks in de longen kunnen aanbrengen van antibiotica tegen het maagzuur, een succesvolle behandeling niet meer mogelijk. Verslikking als gevolg van een epileptische aanval als reactie op het ingenomen gif is dus de reden van de longontsteking geweest met de dood van de hond tot gevolg, aldus verzoekers. Er zijn dan ook verkeerde conclusies uit het sectierapport getrokken; er was geen open blik voor de uitleg ervan.

2. In het sectierapport staat onder het kopje ziekteverschijnselen te lezen "vergiftiging".

Bij de bevindingen staat het volgende:

"beiderzijds(e) catarrhale longontsteking

bloedingen onder borstvlies

geen afwijking(en) mondholte

geen afwijking(en) slokdarm

weinig bloederig(e) inhoud in de maag

geen afwijking(en) hart

bleke lever

geen afwijking(en) nieren

geen afwijking(en) darm"

Onder uitslag staat "beiderzijds(e) longontsteking"

Uit de vervolgonderzoeken komt het volgende naar voren:

"Screening GC-MS

Maaginhoud In het monster zijn geen toxicologisch relevante componenten aangetoond.

Voer In het monster zijn geen toxicologisch relevante componenten aangetoond.

Algemeen histologisch onderzoek

Hart gering(e) verspreid(e) verval

Lever verhoogde bloedrijkdom gering(e) vervetting

Long catarrhale longontsteking

Nier lokaal verval beeld van infarct

Algemeen bacterologisch onderzoek

Long mengflora"

In de toelichting/conclusie staat het volgende te lezen:

"Aanvullende informatie: In de maaginhoud is phenobarbital aangetoond. Uit overleg met mevr. V. (van de Spoedkliniek te Amsterdam; N.o.) is gebleken dat dit door de dierenarts is toegediend. Verder zijn in de maaginhoud geen giftige stoffen aangetoond. Er is lever en nier achtergehouden voor eventueel verder toxicologisch onderzoek. De kans dat hierin nog toxische stoffen aantoonbaar zijn wordt klein geacht."

3. De dierenarts in Almere die de honden van verzoekers in eerste instantie had behandeld, gaf op 27 juni 2007 een schriftelijke reactie op het sectierapport dat verzoekers haar hadden toegestuurd. Zij schreef dat het voor haar duidelijk was dat hier een vergiftiging had plaatsgevonden, gezien het feit dat beide honden verschijnselen vertoonden en beiden ook gezond waren voordien. Helaas had de ene hond meer gif binnengekregen, hetgeen tot zijn dood heeft geleid.

De sectie had helaas niet kunnen aantonen welke stof deze vergiftiging heeft veroorzaakt. Het is ook lastig om dat uit te zoeken als de stof zelf niet voor handen is, aldus de dierenarts. Zij nam aan dat was getest op de meest voorkomende gifstoffen, maar indien deze niet aantoonbaar zijn, bleef het volgens haar gissen. Zij schreef vervolgens dat de longontsteking van de hond volgens haar zogenaamde gevolgschade was: mogelijk had de hond zich tijdens de aanvallen verslikt en heeft maaginhoud in zijn beide longen gekregen, hetgeen dan een zogenaamde verslikpneumonie kan veroorzaken. Bij een zuivere longontsteking zou ook een bacterie gevonden kunnen worden die dit veroorzaakt, hetgeen niet uit het sectierapport blijkt, aldus de dierenarts.

Zij liet weten dat zij zelf ook verbaasd was over de uitslag. Zij twijfelde niet aan de vergiftigingsdiagnose. Op dezelfde tijd waren er in Almere nog twee honden met dezelfde verschijnselen, die echter in een andere praktijk behandeld zijn.

Tot slot schreef zij dat de Gezondheidsdienst voor dieren uitstekend sectie kan verrichten, maar indien het veroorzakende middel nergens kan worden aangetoond, zij helaas ook

niets kunnen bewijzen.

4. De dierenarts van de spoedkliniek in Amsterdam, waarnaar de hond vanuit Almere ter behandeling is overgebracht en waar deze uiteindelijk is overleden, reageerde ook schriftelijk op het toegezonden sectierapport. Hij schreef op 21 juli 2007 dat uit de sectie was gebleken dat de hond een acute heftige longontsteking met verschillende soorten bacteriën had opgelopen. Bij een 'normale' longontsteking verwachten we één soort bacterie, aldus de dierenarts. Hij dacht dat de hond zich had verslikt in braaksel tijdens een aanval (passend bij de vieze gele vacht). Een dergelijke longontsteking verloopt door de aantasting van de longen door maagzuur en gal meestal erg snel en is voor een medicus niet goed te beïnvloeden. Volgens hem was de longontsteking een gevolg van de krampen (door verslikken) en niet andersom.

Het verhaal van verzoekers en het verhaal van een andere hond die bij hen was aangeboden, wees sterk in de richting van vergiftiging: drie honden (bij zijn weten) tegelijkertijd op dezelfde plek ziek. Bij een patiënt is het aantonen van de oorzaak van een vergiftiging gecompliceerd en indien een uitslag komt, komt deze vrijwel altijd te laat, aldus de dierenarts.

Er was tot grote teleurstelling van verzoekers geen gif aangetroffen bij de sectie. Hij kon uit het sectierapport niet opmaken op hoeveel en op welke gifstoffen was onderzocht. Het aantal mogelijke stoffen is zeer uitgebreid en waarschijnlijk zijn niet alle mogelijke stoffen (meer) traceerbaar of komt het gebruik/misbruik ervan zo weinig voor dat er niet op wordt getest.

Hij schreef tot slot dat de Gezondheidsdienst een gerenommeerd bedrijf was en dat hij ervan uitging dat zij naar eer en geweten en naar beste kunnen hebben gehandeld.

5. De politieambtenaar antwoordde op 7 april 2008 in reactie op de vraag van de Nationale ombudsman of er een verband was gelegd tussen de mogelijke vergiftiging en de oorzaak van de longontsteking, dat er geen causaal verband tussen was geweest.

In zijn verklaring van 2 juli 2008 tegenover een medewerkster van Bureau Nationale ombudsman vertelde hij het volgende. Nadat hij het sectierapport en de informatie van de medisch specialisten had ontvangen, had hij weer contact opgenomen met de officier van justitie. Hij had haar verteld wat er in het rapport stond en wat volgens de patholoog en de artsen van de spoedkliniek de oorzaak van het overlijden was, namelijk een dubbele longontsteking. De officier van justitie kwam ook tot de conclusie dat er geen sprake kon zijn van een strafbaar feit. Er was niets dat politie en justitie verder konden doen. Het onderzoek moest daarom stopgezet worden, er was geen grond meer voor.

Hij gaf aan zeker open te hebben gestaan voor de mogelijke uitleg dat er sprake was van vergiftiging van de honden. Het was vreemd, aldus de politieambtenaar, dat er drie honden

waren met verschijnselen van mogelijke vergiftiging. In zo'n geval wil je weten wat er aan de hand is. Hij kon verder ook niets doen, als uit het sectierapport niet bleek dat vergiftiging hard gemaakt kon worden.

6. De officier van justitie beantwoordde op 8 december 2008 een aantal vragen van de Nationale ombudsman. Zij schreef dat zij de meldingen van het vermoeden van vergiftigingen van honden zeer serieus had genomen. Zij had daarom besloten tot de sectie en na de sectie was het resultaat aan haar teruggekoppeld. Zij had van de politieambtenaar te horen gekregen dat de hond aan een dubbele longontsteking was overleden en dat uit niets bleek van een vergiftiging. Zij gaf aan open te hebben gestaan voor mogelijk andere doodsoorzaken dan in het sectierapport staat vermeld. Er waren drie honden onwel geworden, daarvan wilden zij duidelijkheid krijgen waardoor dit kon. Vandaar het besluit tot sectie op de hond over te gaan, hetgeen vrij uitzonderlijk is, aldus de officier van justitie.

7. De minister liet in zijn reactie van 24 april 2009 weten dat de politieambtenaar na ontvangst van het sectierapport contact had opgenomen met de patholoog die de sectie had verricht, ten einde dit rapport te bespreken. De patholoog had aangegeven dat niet was gebleken dat de longontsteking het gevolg was van vergiftiging. In het onderzochte monster waren geen toxicologische stoffen aangetroffen. Daarnaast had de politieambtenaar contact opgenomen met de spoedkliniek in Amsterdam. Ook deze medewerkster gaf aan dat de hond ten gevolge van een longontsteking was overleden. Nu door meerdere deskundigen was geconcludeerd dat de betreffende hond als gevolg van een longontsteking was overleden, heeft de politie dit als vaststaand mogen aannemen. Er was dan ook geen aanleiding een alternatieve uitleg aan het sectierapport te geven, aldus de minister.

8. Verzoekers reageerden bij brief van 12 mei 2009 op deze reacties. Zij gaven ten aanzien van dit klachtonderdeel aan dat de dierenarts van de spoedkliniek tegenover hen uitgebreider en genuanceerder had gereageerd op het sectierapport dan hij blijkbaar tegenover de politieambtenaar heeft gedaan, gezien de antwoorden van de politieambtenaar. Tegenover hen had hij wel gezegd dat de longontsteking een gevolgschade was van de krampen en niet andersom.

9. Ten behoeve van het onderzoek van de Nationale ombudsman verstrekke een toxicoloog van de Gezondheidsdienst voor Dieren op 19 augustus 2009 mondeling informatie over het verrichten van toxicologisch onderzoek. Hij vertelde dat er twee soorten vergif zijn. De ene werkt langzaam de andere acuut.

In het laatste geval zijn de verschijnselen binnen 24 uur zichtbaar. Dit heeft te maken met de opname van de stoffen. Vaak zijn binnen twintig minuten de eerste verschijnselen al waar te nemen. Het vergif bevindt zich dan vaak nog in de maag, het is nog niet ver het lichaam in vervoerd. Na ongeveer twintig minuten is het bij de lever. Verschijnselen

waaraan te denken is zijn braken, ontlasting en stuip trekken. Maar ook het produceren van overvloedig speeksel, tranen en vocht in de longen. Deze laatste verschijnselen komen van de vochtuitscheidende organen. De verschijnselen hebben te maken met het soort vergif dat een dier binnenkrijgt, bijvoorbeeld landbouwbestrijdingsmiddelen. Dit heeft effect op de zenuwoverdracht en -prikkeling.

De medewerkster van Bureau Nationale ombudsman lichtte de toxicoloog toe welke verschijnselen de hond van verzoekers had vertoond na het eten van iets in het park. De vacht was verkleurd, hij braakte, liet zijn ontlasting lopen en had heftige krampen. Deze verschijnselen wezen volgens de toxicoloog op een acute vergiftiging. Op de vraag of ontlasting van een drugsgebruiker vergiftigingsverschijnselen van een hond kan veroorzaken, antwoordde de toxicoloog als volgt. In ontlasting van een junk zitten heel andere stoffen, die geven niet het soort verschijnselen die de hond heeft gehad. Braken of vachtverkleuring zijn dan niet aan de orde. Wel zou de hond diarree kunnen hebben, maar dan moet de persoon wel een grote hoeveelheid drugs tot zich hebben genomen. In de ontlasting van een mens zitten bijna geen actieve stoffen meer. Die zijn al behoorlijk uitgewerkt. Om een vergiftiging via ontlasting door te kunnen geven, is moeilijk. De actieve stof is namelijk vrijwel verdwenen.

In principe klopt het dat vergiftiging moeilijk is aan te tonen, zoals de behandelend dierenartsen in reactie op het sectierapport aan verzoekers hebben laten weten, vervolgde de toxicoloog. Maar er is een goede screeningsmethode. Er wordt niet naar slechts één stof gezocht, maar op hele groepen. Zo wordt er gekeken naar zware metalen en landbouwchemicaliën. Daar zitten stof A tot en met Z in. Op basis van de symptomen van het dier, weten zij in welke hoek ze moeten zoeken. Zij richten zich bij het onderzoek op stoffen die in Nederland verkrijgbaar zijn en op het criterium of deze stoffen katten en honden kunnen vergiftigen. Mocht er sprake zijn van cocaïne of heroïne, dan komt dat zeker uit het onderzoek naar voren. XTC is niet een stof die bovenaan de screeningslijst staat, het is namelijk te duur om honden mee te vergiftigen. Het is mogelijk dat de hond een pilletje heeft binnengekregen, als dit in de bosjes heeft gelegen. Hij kon echter niet zo vertellen wat de verschijnselen daarvan zijn op een hond.

Samenvattend stelde de toxicoloog dat de verschijnselen die de hond heeft getoond, op vergiftiging wijzen, maar dat zij dat met hun onderzoek niet hebben kunnen aantonen. Er zat niet meer voldoende van die stof in het lichaam van de hond. De hoeveelheid die de hond heeft binnengekregen was wel voldoende om hem ernstige klachten te geven, waardoor zijn weerstand is verminderd en hij nevencomplicaties, zoals de longontsteking, heeft gekregen. De aanwezigheid van mengflora in de longen kan naast verminderde weerstand ook duiden op het verslikken van een dier, aldus de toxicoloog.

Als zij vergif in het lichaam van de hond hadden aangetroffen, was dit in het sectierapport vermeld. Als er naast de longontsteking ook sporen van vergiftiging waren aangetroffen hadden beide oorzaken in het sectierapport gestaan. Hij had in dat geval samen met de

patholoog onderzoek gedaan naar wat de primaire en wat de secundaire doodsoorzaak was geweest. Nu die sporen niet waren aangetroffen, is dit niet vermeld in het sectierapport.

10. Verzoekers reageerden op 19 oktober 2009 op het toegestuurde verslag van bevindingen. Zij wilden graag een reactie geven op hetgeen de deskundigen hadden verklaard over de gevolgen van het eten van ontlasting van drugsverslaafden, dat het moeilijk is om een vergiftiging via ontlasting door te geven. Zij stelden dat de dierenartsen werkzaam in grote steden direct bij binnenkomst van hun honden het woord "junkenpoep" hadden gebruikt. Ook op het internet zijn veel berichten te lezen over vergelijkbare ervaringen van andere hondenbezitters, aldus verzoekers.

Verzoekers vervolgden hun reactie met op te merken dat zij met dit onderzoek van de Nationale ombudsman wilden bereiken dat er bekendheid wordt gegeven aan dit probleem. Zij wilden onder de aandacht brengen van de deskundigen, de politie en het Openbaar Ministerie dat uitwerpselen of braaksel van junks wel degelijk een gevaar kan opleveren over dieren en misschien zelfs voor kleine kinderen.

Beoordeling

11. Dit klachtonderdeel wordt ook aan het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking getoetst.

12. Hoewel de toxicoloog geen bewijs van vergiftiging heeft aangetroffen, wezen de verschijnselen die de hond had vertoond wel in die richting. De behandelend dierenartsen waren ervan overtuigd dat hier sprake was van vergiftiging. De vermoedens van vergiftiging leefden ook bij de politieambtenaar en de officier van justitie.

De vraag die verzoekers opwerpen is of de officier van justitie aan deze vermoedens voorbij had mogen gaan bij het interpreteren van het sectierapport. Had men niet moeten openstaan voor een alternatieve uitleg dat de longontsteking zijn oorzaak vond in de vergiftiging? Bij beantwoording van deze vraag moet in het oog worden gehouden dat het onderzoek van politie en Openbaar Ministerie tot doel had het opsporen van een verdachte van een eventueel misdrijf.

Van deze alternatieve uitleg heeft de toxicoloog gezegd dat verslikken in braaksel tijdens een krampaanval ten gevolge van de vergiftiging de oorzaak van de longontsteking kan zijn geweest. Echter, ook de verzwakte conditie van de hond kan deze hebben veroorzaakt. Hieruit kan de Nationale ombudsman niet anders concluderen dan dat niet is komen vast te staan dat de hond een giftige stof had binnengekregen en al helemaal niet welke stof en door wiens toedoen.

Het gevolg van die interpretatie van het sectierapport is dat de officier van justitie heeft besloten het opsporingsonderzoek stop te zetten. Een andere interpretatie had haar echter niet tot een andere beslissing hoeven brengen. Nader opsporingsonderzoek had naar alle waarschijnlijkheid geen bewijsmateriaal opgeleverd. De dierenambulance had in de bosjes gezocht, de politieambtenaar eveneens en ook verzoekers hebben in de bosjes rondgekeken. Dit heeft slechts twee monsters opgeleverd. Een ervan is onderzocht en bleek niet schadelijk te zijn. Het andere monster, mogelijk ontlasting van een drugsverslaafde, had gezien de uitleg van de toxicoloog evenmin iets opgeleverd. Maar zelfs al zou in die ontlasting iets van gif zijn aangetroffen, dan nog had het Openbaar Ministerie onvoldoende aanknopingspunten gehad voor succesvolle vervolging.

Met andere woorden, ook al had de officier van justitie tot nader opsporingsonderzoek opdracht gegeven, dan nog was de kans uitermate klein dat dit tot enige veroordeling zou hebben geleid.

Al met al is de Nationale ombudsman van oordeel dat de officier van justitie niet meer informatie had hoeven inwinnen of het sectierapport anders had hoeven interpreteren. Er is niet gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverwerking.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Met betrekking tot de Klachtencommissie optreden ambtenaren van politie Flevoland

IV. Ten aanzien van de mededeling geen rekening te zullen houden met de klachtprocedure bij de fungerend hoofdofficier van justitie

Bevindingen

1. Verzoekers' klacht van 15 september 2007 is door de korpsbeheerder ter advies voorgelegd aan de klachtencommissie optreden ambtenaren van politie Flevoland (verder: klachtencommissie). Deze klacht ging over het niet in ontvangst nemen van de monsters en het verrichten van onderzoek in het park. De zitting van de klachtencommissie vond plaats op 12 december 2007. Tijdens deze hoorzitting las verzoeker zijn klachtbrief van 29 september 2007 voor, die hij aan de fungerend hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Zwolle-Lelystad had gestuurd. Die klacht betrof het stopzetten van het opsporingsonderzoek. Verzoekers stellen dat de

leden van klachtencommissie tijdens de hoorzitting hebben verteld dat verzoekers' klacht bij het Openbaar Ministerie los stond van zijn klacht bij de politie en dat zij dus geen rekening zouden houden met die klachtbrief.

2. Verzoekers hadden twee klachtbrieven aan het Openbaar Ministerie geschreven. Op 15 juli 2007 hadden verzoekers een klacht ingediend bij de fungerend hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Zwolle-Lelystad. Deze klacht betrof het lang moeten wachten op een kopie van het sectierapport van de hond van verzoekers. Deze klacht werd op 17 september 2007 gegrond geacht.

Vervolgens dienden verzoekers op 29 september 2007 wederom een klacht in bij de fungerend hoofdofficier van justitie. De kern van die klacht was dat verzoekers zich niet konden vinden in de beslissing van de officier van justitie om het opsporingsonderzoek naar het overlijden van verzoekers' hond stop te zetten. De officier van justitie antwoordde op 21 december 2007 dat de brief van verzoekers haar geen aanleiding had gegeven een andere beslissing te nemen.

3. In het advies van de klachtencommissie van 12 december 2007 staat onder het kopje "standpunt van de klager" te lezen dat verzoekers inmiddels een klacht hadden ingediend bij de officier van justitie over het seponeren van de zaak. Onder het kopje "beoordeling" is het volgende opgenomen.

"De klager klaagt erover dat het onderzoek niet goed is verricht naar de vergiftiging van zijn hond. De officier van justitie heeft de zaak geseponeerd, nadat de politie uitgebreid onderzoek heeft gedaan naar de zaak. Klachten over de kwaliteit van onderzoeken naar mogelijk strafbare feiten vallen binnen de competentie van het Wetboek van Strafvordering (Sv). In dit kader kan men klagen over de besluiten van het Openbaar Ministerie een zaak wel of niet verder te vervolgen. De klager heeft inmiddels, lopende de klachtenprocedure bij de klachtencommissie, een klacht bij het Openbaar Ministerie ingediend. De klachtencommissie dient zich op grond van de Algemene wet bestuursrecht, artikel 9:8, eerste lid, sub f (Awb) (zie Achtergrond, onder 1.) te onthouden van een oordeel zolang de zaak daar nog in behandeling is. Het kan zijn dat na het besluit van het Openbaar Ministerie er nog aspecten in de zaak overblijven, die binnen de werkingskracht van de klachtregeling vallen, waarover het oordeel van de korpsbeheerder kan worden gevraagd. (...) De klachtencommissie onthoudt zich voorlopig van een oordeel in deze kwestie."

De korpsbeheerder verenigde zich met het oordeel van de klachtencommissie en onthield zich voorlopig van een oordeel.

4. De voorzitter van de klachtencommissie reageerde bij brief van 10 september 2008 op deze klacht. Zij schreef dat op grond van het bovenstaande artikel zij de korpsbeheerder hadden geadviseerd om zich voorlopig te onthouden van een oordeel over de klacht. Op zich is de korpsbeheerder niet verplicht zich in een dergelijke situatie te onthouden van een oordeel. Echter, de wetgever heeft de officier van justitie op grond van het Wetboek van Strafvordering aangewezen als de functionaris die in een complex onderzoekstraject in het kader van het onderzoek naar strafbare feiten, de klacht moet behandelen. Als de klager meent dat na de behandeling van de klacht door de officier van justitie of in

volgende instantie de rechtbank er nog elementen van zijn klacht zijn die niet zijn behandeld, dan staat het de klager vrij alsnog voor de ontbrekende elementen een klacht in te dienen bij de politie. De wetgever geeft expliciet aan hoe in het kader van samenloop van twee klachtprocedures de klachtbehandeling betreffende klachten over het uitvoeren van het onderzoek naar strafbare feiten voorgeat. Op grond van het wettelijke stelsel is het ongewenst dat de klachtencommissie daarvan ongemotiveerd afwijkt in haar advisering aan de korpsbeheerder, aldus de voorzitter.

Voorts meldde de voorzitter dat zij tijdens de hoorzitting in haar functie als voorzitter geen toezegging aan verzoeker had gedaan dat zijn mededeling dat hij een klacht ter zake bij de officier van justitie had ingediend, niet mee zou wegen in het advies aan de korpsbeheerder.

5. Verzoekers reageerden bij brief van 12 mei 2009 op dit standpunt van de voorzitter van de klachtencommissie. Verzoeker schreef dat hij de klachtbrief aan de officier van justitie tijdens de zitting had voorgelezen om zijn standpunt duidelijk te maken. Hij had deze brief als leidraad genomen om zijn klacht over de politie te verwoorden. Voor hem en zijn echtgenote zijn deze klachten tenslotte gelijk aan elkaar. Justitie heeft zijn beslissing om het onderzoek stop te zetten genomen op basis van de resultaten van het onderzoek van de politie. En juist dat onderzoek van de politie is in hun ogen niet correct uitgevoerd, aldus verzoekers. En dan zegt de politie weer dat zij niet de leiding heeft over het onderzoek, maar het Openbaar Ministerie. Dit is voor verzoekers moeilijk te accepteren. Zij krijgen de indruk dat de politie zich hier niet aan wil branden.

Volgens verzoekers had de voorzitter tijdens de hoorzitting mondeling meegedeeld dat zij hun klachten over het handelen van justitie niet zouden behandelen en laten meewegen in hun advies. Pas in het schriftelijk advies aan de korpsbeheerder wordt melding gemaakt van de wettelijke procedure, dat zij in tweede instantie bij de korpsbeheerder terug kunnen komen.

Beoordeling

6. Het vereiste van rechtszekerheid houdt onder meer in dat gerechtvaardigde verwachtingen van burgers en organisaties jegens bestuursorganen door die bestuursorganen worden gehonoreerd.

7. De Nationale ombudsman merkt ten aanzien van de gestelde toezegging het volgende op. Volgens verzoekers zou (de voorzitter van) de klachtencommissie hebben gezegd dat er geen rekening zou worden gehouden met de klacht die bij de fungerend hoofdofficier van justitie was ingediend. De Nationale ombudsman is van oordeel dat deze mededeling zo moet worden opgevat dat de klachtencommissie zich niet zou uitspreken over die delen van de klacht die al bij de officier van justitie waren neergelegd. Dit acht de Nationale ombudsman geen onjuiste opmerking van de klachtencommissie, gezien hetgeen hierover

hierna onder 9. wordt opgemerkt. De Nationale ombudsman vermoedt dat er een misverstand in het spel was met betrekking tot de vraag waarover de klachtencommissie zich zou uitspreken in haar advies. Dit heeft achteraf voor verzoekers tot een teleurstellend resultaat van de klachtbehandeling geleid. Dit alles brengt met zich

mee dat de Nationale ombudsman van oordeel is dat de (voorzitter van de) klachtencommissie niet heeft gehandeld in strijd met het vereiste van rechtszekerheid. Wel geeft de Nationale ombudsman de voorzitter mee dat in toekomstige vergelijkbare gevallen de klachtencommissie zich ervan verzekert dat de boodschap die wordt gegeven ook door de ontvanger is begrepen.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de officier van justitie te Zwolle-Lelystad (als zijnde verantwoordelijk voor het opsporingsonderzoek van de politie) is

gegrond ten aanzien van:

- het niet in ontvangst nemen van het monster dat verzoekers hadden veiliggesteld, wegens schending van het vereiste van actieve en adequate informatieverwerving.

niet gegrond ten aanzien van:

- het bespreken van het sectierapport met de behandelend dierenartsen;
- het openstaan voor een alternatieve uitleg van het sectierapport.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van:

- het niet in ontvangst nemen van het braaksel dat de andere hondeneigenaresse had veiliggesteld.

De klacht over de onderzochte gedraging van de klachtencommissie is niet gegrond.

Slotbeschouwing

Verzoekers hebben hun hond verloren nadat deze iets verkeers had gegeten in een park. Alle verschijnselen die hun hond (en een aantal andere honden) vertoonde, wezen op vergiftiging. De dierenbescherming sloeg alarm en na het overlijden van de hond volgde een opsporingsonderzoek. Dit bestond onder andere uit het plegen van sectie op de hond en het onderzoeken van een monster dat de dierenbescherming had veiliggesteld na een zoektocht in de bosjes. Het onderzoek van de patholoog en toxicoloog leidde echter niet

tot bevestiging van het vermoeden van vergiftiging. De officier van justitie zag daarom geen reden tot verder opsporingsonderzoek. Dit was voor verzoekers teleurstellend om te horen. Zij waren het er niet mee eens. Vandaar dat zij klachten indienden bij zowel de politie als bij justitie. Zij hadden hun twijfels over de juistheid en volledigheid van het onderzoek.

De Nationale ombudsman heeft getracht met het onderzoek dat hij heeft ingesteld, meer zekerheid te verkrijgen over de mogelijke doodsoorzaak van verzoekers' hond. Een van zijn medewerksters heeft uitgebreid met de patholoog en toxicoloog gesproken. Daarin heeft zij de vermoedens van verzoekers verwoord. Uit de antwoorden die zijn gegeven kwam naar voren dat het vermoeden van vergiftiging op zijn plaats was. Echter, dat deze vergiftiging zou zijn ontstaan door het eten van ontlasting van een drugsgebruiker, zoals verzoekers veronderstelden, kwam de toxicoloog zeer onwaarschijnlijk voor. Het ligt meer voor de hand dat de hond iets anders heeft binnengekregen, maar wat dat is geweest is niet te zeggen. Dat antwoord was mogelijk te geven geweest als het braaksel dat een andere hondeneigenaresse had veiliggesteld, was onderzocht. Dit is helaas niet gebeurd. Het is daarom begrijpelijk dat verzoekers een onbevredigd gevoel hebben overhouden aan het opsporingsonderzoek.

De Nationale ombudsman gelooft niet dat nader opsporingsonderzoek in het park meer bewijsmateriaal had opgeleverd. Zowel medewerkers van de dierenbescherming, als de politieambtenaar en verzoekers hebben in het park gezocht naar verdacht materiaal. Meer dan wat door de dierenambulance en verzoekers is veiliggesteld, is niet gevonden. De kans dat er achteraf nog iets zou zijn aangetroffen acht de Nationale ombudsman niet groot. Mocht het zo zijn dat er wel iets was aangetroffen, dan volgt de volgende stap: op wie moet de verdenking worden gericht? De Nationale ombudsman acht het niet waarschijnlijk dat nader onderzoek tot een verdachte, laat staan een veroordeling had geleid. Dit neemt niet weg dat het onverkwikkelijk is voor verzoekers dat zij niet te weten zullen komen waardoor en door wiens toedoen hun hond is overleden.

Onderzoek

Op 29 januari 2008 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer en mevrouw X te Almere, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Flevoland en over de Klachtencommissie optreden ambtenaren van politie Flevoland. Naar deze gedragingen, die werden aangemerkt als gedragingen van respectievelijk de beheerder van het regionale politiekorps Flevoland (de burgemeester van Almere) en de voorzitter van de klachtencommissie Flevoland, werd een onderzoek ingesteld.

De klacht werd op 28 maart 2008 aan de korpsbeheerder en de voorzitter voorgelegd met het verzoek op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman bleek dat het opsporingsonderzoek van de politie onder leiding van de officier van justitie had

plaatsgevonden. Dit bevestigde de fungerend hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Zwolle-Lelystad in een brief aan de Nationale ombudsman van 18 december 2008. Gelet op deze informatie legde de Nationale ombudsman de klacht vervolgens op 28 januari 2009 aan de minister van Justitie voor.

De bij de klacht betrokken politieambtenaar, officier van justitie, de patholoog, de medewerker toxicologie en de toxicoloog hebben in het kader van het onderzoek een verklaring afgelegd.

Tijdens het onderzoek kregen verzoekers de gelegenheid op de door de minister, de betrokken ambtenaren en de voorzitter verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De minister van Justitie, de voorzitter van de Klachtencommissie, de korpsbeheerder, betrokken ambtenaar R., en de hoofdadvocaat-generaal van het ressortsparket te Amsterdam namens betrokken ambtenaar I. deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van verzoekers gaf aanleiding het verslag aan te vullen.

De fungerend hoofdofficier van justitie gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 3 juni 2007 en 29 januari 2008, met bijlagen, waaronder op deze zaak betrekking hebbende correspondentie tussen verzoekers en de korpsbeheerder, de klachtencommissie, de fungerend hoofdofficier van justitie en de officier van justitie. Ook waren het sectierapport en de reacties op het sectierapport van twee dierenartsen bijgevoegd.

Verklaring van politieambtenaar R. van 7 april en 2 juli 2008.

Verklaring van officier van justitie I. van 8 december 2008.

Standpunt van de minister van Justitie van 24 april 2009.

Reactie van verzoekers van 12 mei 2009.

Informatie van patholoog W. van de Gezondheidsdienst voor dieren te Deventer van 18 augustus 2009.

Informatie van medewerker Kol. van de afdeling toxicologie van de Gezondheidsdienst voor dieren te Deventer van 18 augustus 2009.

Informatie van toxicoloog Co. van de Gezondheidsdienst voor dieren te Deventer van 19 augustus 2009.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:8

"1. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien zij betrekking heeft op een gedraging:

(...)

f. zolang terzake daarvan een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is, dan wel indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en terzake van dat feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is.

2. Het bestuursorgaan is niet verplicht de klacht te behandelen indien het belang van de klager dan wel het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is.

3. Van het niet in behandeling nemen van de klacht wordt de klager zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen vier weken na ontvangst van het klaagschrift schriftelijk in kennis gesteld. Artikel 9:12, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing."

2. Tekst en Commentaar Algemene wet bestuursrecht

"1. Algemeen

De procedure van afdeling 9.2 is van toepassing indien is voldaan aan de (formele) voorwaarden van artikel 9:4 Awb. Dat betekent dat in beginsel een behandelingsplicht bestaat. In artikel 9:8 Awb wordt geregeld in welke gevallen een bestuursorgaan een klacht buiten behandeling kan laten.

Het gaat hier om een bevoegdheid van het bestuursorgaan; artikel 9:8 Awb verplicht het bestuursorgaan derhalve niet tot buiten behandeling laten van een klacht indien zich een

van de geregelde gevallen voordoet. Het karakter van deze gevallen maakt evenwel dat een bestuursorgaan niet snel tot behandeling zal overgaan. Dat geldt in het bijzonder voor een klacht over een gedraging (als regel een besluit) waartegen beroep is of kan worden ingesteld of waartegen bezwaar of beroep had kunnen worden ingesteld. Evenzo geldt dat in situaties waarin de burgerlijke rechter of strafrechter zich over de gedraging zal uitlaten of heeft uitgelaten.

(...)

7 Strafrechter

Onderdeel f hangt samen met de wijziging van artikel 1:6 Awb met de invoering van hoofdstuk 9 Awb. Door die wijziging werd hoofdstuk 9 mede van toepassing op gedragingen in het kader van opsporing en vervolging. De reden daarvan was dat de Nationale ombudsman reeds lang bevoegd was tot onderzoek van gedragingen van politie en openbaar ministerie. Daarvoor gold ook het kenbaarheidsvereiste, hetgeen materieel betekende dat het bestuursorgaan zelf (bijvoorbeeld op de voet van hoofdstuk X van de Politiewet 1993) eerst de klacht diende te onderzoeken. Er was geen reden om het interne klachtregiem niet ook van toepassing te laten zijn op die gedragingen. Een interne klacht kan betrekking hebben op een gedraging die voorwerp is van beoordeling door de strafrechter. Het is in het algemeen niet gewenst om in dat geval tevens tot klachtbehandeling te moeten overgaan. Het bestuursorgaan is wel bevoegd tot behandeling, maar zal daar niet snel toe kunnen besluiten. Onderdeel d relateert de onderzoeksplicht indien de klacht betrekking heeft op een gedraging zo lang ter zake van die gedraging een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is alsmede indien de gedraging deel uitmaakt van de opsporing of vervolging van een strafbaar feit en ter zake van dat strafbare feit een opsporingsonderzoek op bevel van de officier van justitie of een vervolging gaande is. De wetgever had daarmee het oog op twee situaties. In de eerste plaats kan de aangevallen gedraging zelfstandig als ten laste gelegd feit aan de strafrechter zijn voorgelegd. In de tweede plaats kan de gedraging als onderdeel van de opsporing of vervolging worden beoordeeld bij de vaststelling van de ontvankelijkheid van de officier van justitie of de toelaatbaarheid van het bewijs. In beide situaties is het in beginsel onwenselijk dat de beoordeling door de strafrechter wordt doorkruist door interne klachtbehandeling. Een uitzondering op dit uitgangspunt kan zijn, dat de aangevallen gedraging zich wel heeft afgespeeld in het kader van de opsporing van een strafbaar feit, maar wel in heel verwijderd verband staat met het uiteindelijk ten laste gelegde. In die situatie ligt het minder voor de hand dat de strafrechter de desbetreffende gedraging zal moeten beoordelen."

3. Wetboek van Strafvordering

Artikel 12, eerste lid

"Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het gerechtshof, binnen het rechtsgebied waarvan de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging is genomen. Indien de beslissing tot niet vervolging is genomen door de officier van justitie bij het landelijk parket, is bevoegd het gerechtshof te 's-Gravenhage."